Carl-Erik Franke-Blom

En intervju av Julia Peralta

7 december 2007

Intervju 32

Från matematikmaskin till IT

Denna intervju har genomförts inom ramen för projektet Från matematikmaskin till IT som är ett samarbete mellan Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria vid KTH, Dataföreningen i Sverige och Tekniska museet finansierat av Riksbankens Jubileumsfond och Stiftelsen Marcus & Amalia Wallenbergs minnesfond. Originalinspelning och transkript finns tillgängliga på Tekniska museet i Stockholm. Intervjun bör refereras på följande sätt:

Carl-Erik Franke-Blom, intervju från 2007 av Julia Peralta, Avdelningen för teknik- och vetenskapshistoria, KTH, Stockholm.

Nyckelord: Västerås stad datacentral, Lantbruksdata i Eskilstuna, EDIT, Norrköpings bomullsväveri, Kommundata, IBM, UNIVAC, 1401.

Abstract

This interview with Carl-Erik Franke-Blom was conducted at his home in Västerås by Julia Peralta on 7 December 2007. The Interview focuses at Franke-Blom's work at Västerås Council's computer lab and his first contact with digital technology working with sorting punch cards at the cotton mill in Norrköping at the beginning of the sixties. Franke-Blom was involved in the development of the first computer software programs used within the public sector in Sweden. He was also involved in the production of computer software user manuals. In this interview Carl-Erik Franke-Blom describes how computer technology was first introduced and implemented by the local public sector institutions. The computer lab at Västerås was also used by other local councils in the mid-Swedish region up until its takeover by *Kommundata* in the eighties.

Informant: Carl-Erik Franke-Blom
Intervjuare: Julia Peralta
Tid: 7 december 2007
Plats: Västerås

Julia Peralta: Idag är det den 7 december och jag sitter här med Carl-Erik Frankeblom. Vi kan börja med att du berättar om lite grand din bakgrund, din uppväxt, var är du uppvuxen någonstans?

Carl-Erik Franke-Blom: Jag är uppvuxen i Norrköping.

Julia Peralta: Du är född?

Carl-Erik Franke-Blom: Jag är alltså född 1935 så jag är sjuttio-två år. Och jag gick alltså folkskola på Norrköpings Högre Allmänna Läroverk. I stort sett kan man säga att jag har väl hållit på med alla idrotter som överhuvudtaget tänkas kan, framförallt fotboll. Jag spelade i IFK Norrköpings A-reserver och jag var väl som vilken unge som helst, busig och så vidare. Jag tog examen, som sagt var, på Norrköpings Högre Allmänna Läroverk, och mina sämsta betyg var väl egentligen i svenska och i matematik och det var väl, höll jag på att säga, inte någon bra inträdesbiljett till det här med hålkort och senare data och det där, för där krävde man ju väldigt höga betyg både i matematik och i svenska, men däremot språk, engelska och tyska, var jag ganska bra i. Mina föräldrar ville att jag skulle studera till lärare och på den tiden var det ett krav att man var tvungen att ha minst ett halvt års praktik någonstans, varsomhelst, bara man alltså hade, ja, arbetslivserfarenhet, så jag fick ett jobb på Norrköpings Bomullsväveri AB, den hade en snickarverkstad och en mekanisk verkstad. Jag började på den mekaniska verkstaden. Efter två månader så fick jag eksem över hela kroppen för jag tålde inte, du vet det var ju ett smutsigt arbete, man var ju kolsvart i hela ansiktet och i händer och på den tiden använde de någonting i stil med Häxans skurpulver när man gjorde sig ren och då förstår du hur en ung killes hud reagerade i tonåren, vilket gjorde att jag fick börja på snickarverkstaden för där var det ju inte lika smutsigt, så att säga, det var dammigt men inte alls i den stilen, men sedan, först i januari 1953, så vart det en ledig tjänst som praktikant på hålkortsavdelningen på Norrköpings Bomullsväveri AB.

Julia Peralta: Var då någonstans?

Carl-Erik Franke-Blom: I Norrköping …

Julia Peralta: Bomullsväveri, sade du det?

Carl-Erik Franke-Blom: Förlåt.

Julia Peralta: Var var det någonstans?

Carl-Erik Franke-Blom: Norrköpings Bomullsväveri, Tuppen, som det hette och där fick jag då till att börja med egentligen bara stå och sortera hålkort, du vet vad hålkort är, va och det var väl det enda som en praktikant i princip gjorde, men efter, jag tror det var tre månader, så kom de underfund med att jag skulle få en fast tjänst så att de skickade upp mig på utbildning på IBM i Stockholm och det var på Gärdet på den tiden, för att lära mig att koppla 405 Tabulator, som den hette. Det var ju den där skrivaren och när jag kom tillbaka ifrån den där kursen så hade en kille slutat så istället för praktikant så

fick jag hans tjänst, så vart jag hålkortsoperatör, som det kallades, så det var ganska snabbt, på fyra månader så var jag praktikant och hålkortsoperatör.

Julia Peralta: Och det räckte med den utbildningen du hade fått på IBM?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, ja, det var ju så att på den tiden, så att säga, så var det en vecka då som man lärde sig att koppla, det var ju stora boxar, som Televerkets, man satte in sladdar i hål och så vidare och sedan fick man ju genomföra ett prov på det där och där var det ju tvunget att vara godkänd. Man fick alltså inget betyg men jag hade ju intyg med mig därifrån, va, som jag lämnade till hålkortschefen, vilket i sin tur gjorde, eftersom jag bara var praktikant, så var det ganska tydligt att de ville ha mig kvar eftersom de hade givit mig utbildning så jag fick den där tjänsten.

Julia Peralta: Och du var arton år gammal då?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det var jag. Sedan kom då problemet med att jag gjorde värnplikten. Man var tvungen att göra värnplikten helt naturligt, den var ju allmän på den tiden och till råga på allt så hamnade jag på fallskärmsjägarskolan och jag var ju först i Linköping i fyra månader och sedan vart jag uttagen till Fallskärmsjägarskolans special-utbildning nere i Karlsborg och den var ju på femton månader då så att jag ryckte ut då som värnpliktig fänrik. Och sedan, då är vi ju inne på mitten utav -54 eller slutet av -54, när jag kom tillbaka då, så att säga, så jobbade jag väl i princip i tre månader till dess att de erbjöd mig jobbet som förste hålkortsoperatör, varför de gjorde det, det visste jag inte för det var väl sammanlagt fem stycken som arbetade på den där avdelningen samtidigt.

Julia Peralta: Hade de någon annan utbildningsbakgrund?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, jag var uppe på ytterligre en utbildning, det fanns en 600 Kalkylator, som den hette, det var där man räknade ut då alla fyra räknesätten, det var ju så att vi körde i princip då alla fakturor och så var det löner och så var det bokföring och årsbokslut och sådana saker och i och med, så att säga, att det råkade bli så att jag nästan var den enda som kunde koppla den där 405:an Tabulatorn, så var det ganska naturligt att jag vart då förste hålkortsoperatör och sedan gick det väl fram till, får vi se, -57 slutet, då blev jag maskinrumschef. De sökte då eller den blev ju öppen för allmänheten också, så att säga, men jag fick den tjänsten och den hade jag då fram till hösten, eller våren var det, 1959, då blev jag hålkortschef på Tuppen.

Julia Peralta: Vad gjorde du som maskinrumschef?

Carl-Erik Franke-Blom: Som maskinrumschef var jag i princip den som ansvarade för att, ja, planeringen utav vilka rutiner som skulle köras först, när de skulle köras och sedan även kontrollerade att, ”man körde alltid ett test” innan man körde fakturor så körde man testfakturor som då skulle se likadana ut, va, för det hände ju rätt mycket med de där maskinerna. Du vet, det var ju en metallvals och på den metallvalsen så var det lik-som penslar utav metall, va och ibland kunde det spreta ut en tråd så att det vart kontakt mellan två stycken av de där och då vart det ju fel, då kunde det bli det mest tokiga grejor där. Fakturorna kunde ju bli felaktiga och lönerna kunde bli felaktiga, i princip så körde man i en sådan här hålkortslåda och sedan stoppade man i de där testkorten och det där skulle jag godkänna då och notera att jag hade gjort den här testen och att hade gått rätt till, va, så att säga. Och sedan var det koppling utav de här avancerade boxarna till in-komstuppgifter och sådana här saker som skulle delas ut och det hade alltså jag, som

maskinrumschef, ansvaret för att ensam koppla boxarna, fråga mig inte varför men det var bestämt så. Det var en, kan man säga, väldig bruksmiljö på det där företaget. Du vet, mötte man direktören så var det att lyfta på mössan och så vidare. Man fick inte gå in i sina träskor till toaletten som låg på kontoret utan man fick byta skor. Man gick ju alltid i träskor, därför att man stod ju hela tiden, men sedan när jag hade blivit hålkortschef då, så att säga, så är vi inne på våren 1959.

Julia Peralta: -59?

Carl-Erik Franke-Blom: -59, ja, då kom jag underfund med att det här med textilindustrin, vet du, det ryktades om att Borås Väveri skulle köpa upp Tuppen och när något köps upp, va, då är det någonting tråkigt på gång. Så jag sökte ett jobb här uppe i Västerås på Västmanlands Läns Andelsslakteri som förste maskinoperatör och jag fick det jobbet så jag flyttade dit i, ja, jag tror det var november 1959. Det var ju inte så lång tid sedan jag hade varit hålkortschef, alltså, de tyckte det var lite konstigt att jag stack därifrån på en gång eftersom de erbjöd mig ju en halv lön till och sådana saker, men jag hade på känn att det var någonting tokigt på gång med Tuppen då för att man såg att försäljningen, alltså, gick ned, konkurrensen utifrån, alltså, hade ökat. Men jag tänkte det Andelsslakteri, där tillverkades mat, gjordes färdigmat och mat måste ju människor ha, så det var ju liksom en säkrare arbetsgivare. Där var jag i tre år och jag vantrivdes så fruktansvärt därför att för det första hade de en disponent där som, jag vet inte vad man skall kalla honom för och det tänker jag inte göra, en kontorschef som sade, hörru du, herr Blom, jag sade åt honom det, jag har varit en sådan där människa som aldrig kan hålla tyst, va, jag sade antingen får du säga ”du” eller också kallar du mig ”Herr Blom”, inte ”du, Herr Blom”, jag sade ”du” åt honom, ja, det tyckte han ju lät vettigt. Han sade, ”det har inte jag tänkt på” nej, men vi säger du till varandra så. Han var ju äldre än jag var men det brydde jag mig inte om. Men de hade så fruktansvärda krav på sin personal därför att det var så konstigt, vet du, när bönderna levererade sina djur så skulle de ha omgående betalning alltså. De kunde inte vänta en vecka på betalning, vilket innebär att arbetstiderna på hålkortsavdelningen var från sex på morgonen till elva, tolv på kvällen.

Julia Peralta: I en enda pass?

Carl-Erik Franke-Blom: Javisst och vi jobbade ju lördagar då.

Julia Peralta: Sex dagar i veckan?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, naturligtvis inte hela lördagen för då slutade vi ju klockan ett, va. Jag sov ju hela helgerna. Jag var ju tvungen att ta igen förlorad sömn, vi var egentligen, vi var bara tre, vet du, på den här avdelningen och vi försökte då att gå skift, så att säga, så att en skulle jobba då från sex till fyra och den andra fyra till tolv och så vidare, men så kom det ju sjukdom, vet du, och grejor emellan och då var man ju tvungen att ställa upp. Det som fick bägaren att rinna över det var väl det att den sista julen, när jag var där så beordrade man mig att jobba alltså två dagar före julafton, jag jobbade alltså fyrtio-åtta timmar, så jag kom hem som ett vrak, vet du och vi skulle ha alltså svärmor och svärfar här uppe och mina föräldrar på julmat och jag var ju totalt nere och det var den enda gången, då jag satt framför TV:n för jag satt och skulle titta på en film, men i princip satt jag bara och skakade, vet du. Det var enda gången min fru sprang till barskåpet och hällde upp en redig whisky och sedan slocknade jag och kom inte ihåg någonting, så jag satt och sov i soffan den där natten och då bestämde jag mig för att nu får det vara nog, då sökte jag ett jobb på Västerås Stads drätselkontor som hade en hålkortsav-

delning. Så den första januari 1963 så började jag på hålkortsavdelningen och då gick jag in som vanlig operatör, alltså förste operatören var redan tillsatt men jag sökte som vanlig operatör, men jag ville bara ifrån andelslakteriet.

Julia Peralta: Vad är det för skillnad, vad var det för skillnad mellan förste operatör och vanlig?

Carl-Erik Franke-Blom: Förste operatören, vet du, det är han som i princip då skall övervaka de andra operatörerna och säga åt dem, det var hans huvudsakliga uppgift plus det att han skulle koppla boxarna när det behövdes och så den första januari 1963 började jag och de hade en 421 Tabulator där så den var lite modernare och så hade dom en 602 Kalkylator och en 077:a sorterare och en 082:a sorterare och som var en sådan maskin man körde ihop kortena med. Och jag tror att jag, faktiskt så var det så att förste operatören slutade och det måste ha varit i slutet på 1963 och då satte de mig som förste maskinoperatör eftersom jag hade varit det då ute på slakteriet och jag hade varit hålkortchef på Tuppen så tyckte de att det var ganska givet, va och så var jag äldst utav de som jobbade där, de andra och det innebar ju helt andra saker, dels, så att säga, så fick jag väldigt mycket arbetsuppgifter, men jag trivdes jättebra där, faktiskt, så att det var en helt annan stil, så att säga, där kunde drätselchefen komma in och i princip och prata, skall vi kalla det för skit, så jag pratade om väder och allting då, så att säga, och det var jag ju inte van vid, va. Så att jag tyckte det var toppen.

Julia Peralta: Du upplevde det som mindre hierarkiskt?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, just det, det fanns ingen hierarki, så att säga. Vi hade ju då en hålkortschef och han och jag kom väldigt bra överens och nu skall vi se här, 1964 så gick han in till drätselchefen och sade att, ”du, jag behöver en maskinrumschef”, för nu hade de anställt två till och så de fick igenom det i kommunfullmäktige och då vart jag maskinrumschef. Jag tror det var första januari 1965 och sedan då så kom den här, ja, det var någon influensa som gick och jag tror jag var den enda som klarade mig, jag och hålkortschefen. Vi var två stycken mot sju stycken i vanliga fall, men vi jobbade på och det var under en väldigt kritisk tid för att vi skulle köra barnbidragen då, det kördes en gång i kvartalet och det var alltså det viktigaste av allting att det kom ut i tid, va, för du vet att sedan fick man ju pressen på sig på direkten. Så vi jobbade och slet med det där ett helt dygn för att få igenom det och det gick bra, det enda problemet var att det var en flicka som hade gift sig med en tysk som hette Lüder, Gustav Lüder, hette han, hon hette Irene Lüder, men du vet att tyskt y fanns ju inte i vårt alfabet så de hade stansat u och det var naturligtvis inte så trevlig för henne att gå till posten och hämta ut sitt barnbidrag där det står Irene Luder så där stod vi, vi visste inte hur vi skulle göra, vi försökte förklara att det finns alltså inte, vi kunde ju alltså sätta ett y, men då stämde ju inte med hennes namn, vilket gjorde att i praktiken fick vi plocka bort hennes kort och lägga dem sist och sedan fick de sitta då med en svart penna och pricka över u:et så det blev riktigt. Men så var det.

Julia Peralta: Men, vänta lite Carl-Erik, för nu behöver jag bara lite hjälp här med begreppen: maskinrumschef blev du då och hur skiljde det sig i relation till det jobbet du hade innan som…?

Carl-Erik Franke-Blom: …Som förste maskinoperatör. I princip var jag chef över alla i maskinrummet och för det andra, så att säga, så hade jag hand om planeringen helt och hållet, va, så att det var jag som skötte, alltså, planeringsschemat, va och dels då så hade

jag det yttersta ansvaret att det material som lämnade hålkortsavdelningen var rätt och riktigt, va, det var alltså och det här var ju unga killar som började. Vi hade ju alltså hålkortselever även hos oss, två stycken, och det var alltså min uppgift att lära upp dem helt enkelt. För att dels då se, alltså, om de hade anlag till det här eller om de i princip då, kan man säga, det här går inte alltså, så måste man sätta dem på andra arbetsuppgifter, men som sagt var, det var väl i huvudsak de arbetsuppgifterna man hade. Sedan, 1965 så bytte man ut hålkortsavdelningen mot data, det var alltså 1401, IBM 1401 med fem stycken bandstationer, var det och så var det en kortläsare då som man i princip läste in vad som skulle köras. Sedan var det skrivaren och där hände den första olyckan. Du vet att på den här skrivaren som var så var det, alltså det kom ju lådor med papper på löpande band, vet du, som vägde fyrtio kilo och vi hade tretton kunder som vi körde åt, då skulle man alltså byta papper tretton gånger eftersom det stod i deras namn: Köpings kommun, Mora kommun, Borlänge kommun, va och det innebar då att man skulle först då, de som hämtade var ju hålkortsoperatörerna som körde ned och hämtade, men under vissa tider så var jag tvungen då som maskinrumschef och rycka in, va, så jag lyfte en sådan där låda, på den tiden fanns det ju inga skyddsombud eller andra som företagsläkare som talade om hur man skulle lyfta, så jag lyfter en låda och den skulle upp alltså i princip i axelhöjd och sedan kommer jag inte ihåg något mer än att jag låg uppe på akuten, då gick första diskbråcket på mig. Det gjorde alltså så fruktansvärt ont så att jag svimmade helt enkelt av så jag kommer inte ihåg någonting och jag var borta i princip, jag tror över tre månader innan jag kom tillbaka till jobbet, samma dag kom drätselchefen in och hälsade mig välkommen tillbaka och sade att ”du lyfter inte en kartong i fortsättningen, punkt slut”, men tyvärr var det så att jag kände, så att säga, att det här går inte, vet du, därför att jag fick ju alltså sitta kanske i tre-fyra timmar och koppla de där boxarna där och det värkte ju. Jag åt starka värktabletter och sådana saker och då började man ju diskutera en omflyttning av mig och åter testa mig för andra uppgifter. Då fick jag åka upp till Stockholm igen och de testade mig för att bli programmerare och det måste alltså ha varit -66, tror jag, på våren. Det var ju nervöst för i och med att jag varit så dålig i matematik. Provet jag genomgick, det var uppdelat i två olika sektioner, dels var det en sektion bara symboler, vet du, ungefär, det var fem symboler och sedan skulle man pricka in den sjätte symbolen vilken den passade för den var vriden och vänd på och sedan var det rena matematiska tal och talen klarade jag väl kanske femtio procent men symbolerna där var jag nästan felfri, tror jag, jag tror det var nittionio procent så att de sade att det ser bra ut, de hade ju tittat på mina betyg då naturligtvis att jag hade B, vet du. På den tiden var det det lägsta betyg man kunde få.

Julia Peralta: I matte då?

Carl-Erik Franke-Blom: I matte, va och även i svenska.

Julia Peralta: Och de tittade på de betygen, ja …

Carl-Erik Franke-Blom: Personalavdelningen var ju tveksamma eftersom jag hade så svaga betyg i matte och svenska. Hålkortschefen gick till drätselchefen och sade ”vad skall du göra av honom, som han har tjänat oss. Han har jobbat dag och natt här, ni kan ju inte bara sätta honom på drätselkontoret och sitta skriva maskin, utan han …” I alla fall så, jag fick åka upp på utbildning på 1401 programmering och de satte mig i en grupp som skulle då göra ett nytt ekonomisystem. Jag gjorde väl en fyra-fem-sex program och då hade jag ju en systemchef och han kom in till mig och sade, ”du, det funkar bra det här”, sade han, ”så att du får fortsätta här” och sedan gick det väl, det här var alltså -66 eller -67 var det, i slutet, då var jag anställd programmerare. Vi var två stycken, vi var sex

från början, nu var vi bara två stycken kvar. De fick inte tag i folk, vet du. När de slutade, folk gick ju till ABB och de gick till Metallverken och fick bättre löner än vad kommunen kunde erbjuda.

Julia Peralta: Men, Carl-Erik, en liten fråga, tyckte du om det här nya med att programmera?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja.

Julia Peralta: Det var inga problem, den här rädslan inför matten och sådär?

Carl-Erik Franke-Blom: Inte det minsta.

Julia Peralta: Det ordnade sig?

Carl-Erik Franke-Blom: Du vet att på senare tid har man ju börjat komma underfund med att det här med betyg, det har inte så stor betydelse därför det är av fallenhet, det är ungefär som att spela schack, du skall veta fem-sex drag innan vad som händer och när jag sitter och programmerar så skall jag veta, alltså, vad får mitt program för konsekvenser längre bort, i slutändan. Jag skulle alltså göra en slinga på ekonomisystemet och det var jag väldigt bra på för att 1967 så blev jag gruppchef och då hade de fått tag i fyra stycken andra, så jag hade fem stycken i den här gruppen.

Julia Peralta: Det var en fråga för att få en bild när du pratar om hur många det är, det här är -67, men sedan om vi går tillbaka lite till när du kom till Västerås Stad, hur många var ni då som jobbade?

Carl-Erik Franke-Blom: Det var en hålkortschef, en maskinrumschef, och en förste operatör och en operatör som tillhörde maskinrummet. Sedan, -65, då när det vart dator så var väl styrkan exakt likadan med det undantaget att då hade de anställt personal som hämtade pappret ifrån källaren, så det gjorde inte operatörerna längre, alltså, ny personal som såg till att det alltid fanns de blanketter man skulle ha tillhanda, va, plus att man fick en paketeringsavdelning, det hade vi gjort tidigare också, eller operatörerna alltså, alltså packa ned i kartonger och satt etiketter och det tog ju tid ifrån oss, vet du. Så att det hade de sett till så den här avdelningen växte ju egentligen väldigt snabbt från sju, jag tror när du pratar om -67 så var vi nog ett femtiotal som dataavdelningen hade vuxit upp till därför att då hade man delat upp i en dataavdelning till, en ekonomiavdelning, en som skötte el, och så vidare, de olika rutinerna och för varje sådan enhet så satte det då en gruppchef, va, som ansvarade i princip för alltihopa där.

Julia Peralta: Fanns det några kvinnor?

Carl-Erik Franke-Blom: Det fanns kvinnorna som satt mest i stansavdelningen och på expedition, det var väl så, men jag hade en kvinnlig programmerare som jag anställde i min grupp som kom ifrån Sala som jag minns, hon hade väldigt fina betyg och det var inte bara det utan hon uppträdde på ett sådant sätt, så att säga, så att med den här tjejen kommer det att gå bra in i den här gruppen som var, va, det är det som är det viktigaste, vet du. Sedan tittar man inte så mycket kanske på skolbetyg och sådana där saker utan man skummar bara igenom utan det är det där hur uppträder dem och sedan hur kommer personen, han eller hon, att passa in i den här gruppen som jag då ansvarade över.

Julia Peralta: När du tänker på den här övergången från hålkort till datorer, hur kommer du ihåg den förändringen?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, egentligen var det inte så stor förändring, man kan säga att arbetsuppgifterna, alltså den fysiska arbetsbördan minskade ju, det var inte så, det var ju inga tunga lyft och sådana saker, va, utan, det var ju mer eller mindre, så att säga. Det vart däremot en mer psykisk påfrestning därför att du får ju ett väldigt stort ansvar, så att säga, gör du fel, va, så drabbar det alltså tretton-fjorton kommuner ute i landet. Ja, skillnaden var att nu satt du vid en terminal och gjorde dina program. Förut var ju det att koppla boxar och sådana här saker, man skall ha sladdar som det var där nere och hålla reda på, utan, nej, det var betydligt bättre nu. Som gruppchef arbetade jag i princip på samma sätt som programmerarna för jag var också systemutvecklare, alltså, det var jag som ritade systemet som skulle göras och tilldelade mina medarbetare de olika arbetsuppgifterna, va och där kom ju då det här med svenskan in. Jag som var så dålig i svenska skulle alltså skriva arbetsuppgifter åt dem, klart och tydligt redogöra vad det programmet och det programmet och det programmet skall göra det, det var aldrig någon som kom och klagade. Sedan när systemet var klart så var det jag som skulle skriva användarhandboken till användaren och fortfarande hade jag B i svenska, men jag tilldelades uppgiften att hålla introduktionsmöten, alltså när det kom ett nytt system så bjöds ju alla kunderna in i en stor lokal, va, det var ju fullmäktigesalen vanligtvis, i Västerås och efteråt, när jag hade hållit föredragningen kom två kunderna fram och sade att, du det här var den bästa instruktionsbok, för den är skriven på lätt svenska. Jag skrev alltså som jag talade, va, i princip, försökte alltså förklara, och framförallt lade jag stor vikt vid, gör inte det här, gör inte så, och så vidare, sedan kom det en röd skrift, undvik och så vidare, och så vidare, för det fanns ju fallgropar, va, det skall vi ha klart för oss. Det går aldrig att göra ett datasystem som är hundraprocentigt, det finns alltid någon som hittar på någonting som vi inte tänkt på, så att säga, då brakar systemet. Ja, sedan var jag ju gruppchef till -69, nej, förlåt mig, förlåt mig, nu är vi inne på 70-talet, det här höll jag på med till -70, -74 höll jag på …

Julia Peralta: Många år, sju år?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, och då hade jag då vandrat vägen ifrån, ja, programmerarelev till systemutvecklare och gruppchef, då köptes vi upp, Kommunala Datacentralen hette det och vi köptes upp av Kommundata och då var det så att vi hade ett ekonomisystem, vi hade köpt ett system ifrån, vad hette dem? Eurock, tror jag det heter, de som bryter kalk på Gotland och så vidare, de hade ett ekonomisystem och det systemet skulle jag och mina medarbetare omarbeta till kommunal verksamhet, det här var ju gjort alltså för den fria företagsamheten och det passade inte alls in i kommunal verksamhet, utan i två år höll vi på i princip med det där systemet och jag tror att, ja -79, var vi klara med det och satte i drift till våra kunder och det blev väldigt väl mottaget. Sedan kom det här då med Kommundata när vi kom in i den bilden och då satt ju vi med ett färdigt ekonomisystem som fungerade väl för kommuner och då kom ju konkurrensen in, vet du. Så att jag, som gruppchef så kallades jag upp till Kommundata och där, låt mig se här nu, nu är vi nog inne nästan på 80-talet och det var ju massor utav höjdare som satt där alltså, det var produktchefer i princip då så man var lite katt bland hermelinerna där, åtminstone kände man sig så.

Julia Peralta: Fick du åka till Stockholm för det här?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, i Älvsjö låg det och där så var det faktiskt så att jag lade fram mina synpunkter, jag sade: jag har tittat på era ekonomisystem och ert ekonomisystem håller inte den standard som det systemet vi har i Västerås och jag sade att vi överlämnar vårt system rakt upp och ned till er, till Stockholm, till Kommundata, ni får ta, alltså, vi kopierar hela vårt system och sedan får ni använda det. Men fortfarande skulle vi köra åt våra tretton-fjorton kunder här i den här regionen, men det var icke sa nicke, för där satt det då, vet du, produktchefer, de hade alltså sex olika ekonomisystem och det förstod du väl att det kommer en som säger att här får ni, det är bara att ta, ni får det gratis och sedan, de tittade ju bara på varandra, men med där så satt då deras högste chef så precis innan jag skulle åka så frågade han ”kan du komma hit på en kopp kaffe och en bulle?” Ja, det kan jag göra, sade jag och så sade han, ”du, jag tänkte på det du sade och faktiskt så har jag varit i Mora”, en utav de där städerna som var kund hos oss, ”jag har varit i Mora och jag blev faktiskt, som jag tyckte var ett väldigt fint system och de var ju väldigt nöjda med det och jag har hört klagomålen som har kommit från vissa utav våra kunder så att jag”, då sade han, ”du, skulle inte du kunna ta över som produktchef för alla ekonomisystem på Kommundata?” Ja, du, sade jag, och tänkte, skall jag sitta och åka där till Älvsjö, antingen pendla eller och hade en liten son då här och låta frugan ta hela ansvaret hemma.

Julia Peralta: Hur gammal var han?

Carl-Erik Franke-Blom: Han är född -61 så han var -71 och -81 …

Julia Peralta: Tretton, ja, något mera faktiskt.

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, du vet jag hade ju tappat hela hans ungdom i princip, han föddes ju -61, va och då jobbade jag på slakteriet, vet du, jag var ju aldrig hemma, ja, när jag var hemma så sov jag och kraken hade ju kolik, vet du, så han skrek hela nätterna så frugan fick på dagarna, då när jag sov, fick hon ta honom och ge sig iväg ut och vara borta en fyra-fem-sex timmar för att jag skulle få sova, vet du. Så det var inga trevliga saker att ha det så. Nej, jag sade, nej tack, det får vara och sedan visste jag ju, du vet, att där satt ju fyra före detta produktchefer och de kommer göra allt i sin för att motarbeta mig, även om jag har ganska mycket skinn på näsan så vill jag inte ha några stridigheter i närheten utav mig utan jag sade nej, sade jag, nej, jag stannar kvar. ”Ja men”, sade han, ”då får du ta bli produktchef i Västerås och så skall vi se om vi inte kan lasta över några fler utav våra kunder som är missnöjda så får de köra ditt system” ja, det kan du göra, sade jag åt honom, kan du göra det så. Så då blev jag produktchef hux flux och det här måste alltså varit, ja, -86 eller någonting i den stilen och då fick vi, jag tror det var sju nya kommuner till det här systemet och -88 så ringde Eskilstuna kommun till oss, de körde sitt ekonomisystem på Lantbruksdata.

Julia Peralta: På?

Carl-Erik Franke-Blom: Lantbruksdata i Eskilstuna och de var väl inte riktigt nöjda med det där systemet som de hade så de bad mig att komma över då och presentera EDIT åt dom och det var också kommunfullmäktigesalen där det satt, hundrafemtio personer i den där salen och jag drog ju det här och när jag var färdig så kom drätselchefen fram och sade, ”ja, du det låter bra”, sade han, ”kan du inte komma hit, köra in systemet och så testar vi?” Ja, sade jag, jag kan ju inte lova dig det rakt upp och ned därför att vi måste ju förhandla med försäljningschefen på Kommundata för jag har inga befogenheter att sätta priser och sådana här saker och så jag fick åka upp till Älvsjö och

snacka med försäljningschefen och sade de är intresserade och de var inte kund hos Kommundata då utan det här är en helt ny kund. ”Men det gör vi”, sade han”, så att då hade vi en väldigt bra kille som nu är drätselchef i Enköping, jag kommer inte ihåg vad han heter, ”ta med honom över och sedan sondera lite, titta lite på och hör lite med dem vad de egentligen vill ha, är det någon mer de behöver, behöver de hela systemet eller bara delar utav systemet, så räknar du på det där” Och det gjorde jag, men det visade sig ju att de ville ha alltihop plus ännu mer.

Julia Peralta: Mer?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, betydligt mer, och det framförde jag till försäljningschefen på Kommundata, jag åkte upp till honom igen och allt var nedskrivet och tillsammans med den andra killen och de satte ett pris och det godkändes och det här, vet du, den där delen, alltså, det var två års arbete och den enda som var insatt i det var jag och en till i min grupp.

Julia Peralta: Bara ekonomisystemet, alltså, om man säger så, att göra om deras …

Carl-Erik Franke-Blom: EDIT, som vi kallade det för.

Julia Peralta: Vad sade du?

Carl-Erik Franke-Blom: EDIT, hette det. Och för att tala om kvinnor, då hade jag faktiskt, skall vi se nu här, det var elva stycken i min grupp och det var sex tjejer, sex flickor i den gruppen, som jag hade anställt då. Så gruppen hade stigit från fyra till sex.

Julia Peralta: Ja, programmerare allihopa eller?

Carl-Erik Franke-Blom: De var systemerare, programmerare ja hela skalan, så att säga, så att då hade det vänt riktigt ordentligt, jag tror att vi var nog nästan bäst på hela Kommundata att få flickor, de hade bäst betyg och sedan var det att de var jätteduktiga, samtidigt hade de byggt om datacentralen med en ny länga, alltså vi hade en hel våning för oss själva och det var en fantastisk sammanhållning och det fanns ingen prestige, vet du, vilket det gjorde uppe i Stockholm, det märkte jag direkt, alltså, för du vet att slog någon huvudet i väggen så gick de bara in till någon och frågade om det, ”är det någon som har gjort detta förut?” Ja, det var alltid någon som prövat, ”det där har jag gjort en gång”, hördes någonstans, så gick man ned och så satt man en timme med eller jämte den person och så gick vi igenom problemet, ”så här gjorde jag då och då” och det var aldrig någon, ingen prestige fanns det i den gruppen. Sedan, -92 …

Julia Peralta: Men då fick du med den här gruppen jobba åt Eskilstuna, bygga ut deras ekonomisystem?

Carl-Erik Franke-Blom: Och det var två personer då som skulle införa systemet för att jag kunde inte avyttra fler, vet du, så det tog två år, som vi höll på med det där och då är vi inne, -92 ungefär, då åkte jag på en hjärtinfarkt, en lindrig sådan och då vart det ju kris naturligtvis, jag frågade läkaren hur länge blir jag borta, ”högst ett halvår”, sade läkaren då och jag sade, jag är nog tillbaka om tre-fyra månader. Jag pratade med Eskilstuna och de gick med på att vi väntar tills du är tillbaka, låt det vila under tiden. Den andra killen, så att säga, han fick jobba med andra uppgifter tills jag var tillbaka. Men sedan, jag märk-

te ju hela tiden hur vi vart motarbetade här i Västerås, vet du … för det var alltså en konkurrens då mellan storglufsen, Kommundata i Älvsjö, och lilla vi. Till sist så åkte jag upp till Älvsjö, när jag kom tillbaka, efter hjärtinfarkten så gick jag in till chefen och sade, jag slutar som produktchef.

Julia Peralta: I Västerås?

Carl-Erik Franke-Blom: Du vet att det går inte att vara produktchef före sju och efter fem, så jag jobbade ju lika intensivt som systemerarna och programmerarna gjorde och sedan inga luncher, sprang ned till McDonalds eller sprang runt och köpte snabbmat och sedan bara direkt upp och fortsatte, jag hade aldrig någon lunch så det är klart att hjärtat sade ju stopp och belägg.

Julia Peralta: Ifrån.

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, precis, sa kroppen ifrån helt enkelt och jag märkte alltså att jag orkade inte med det här längre och jag fick frågan, ” kan du inte vara kvar åtminstone ett halvår?”, Ja, det är det högsta jag kan vara kvar, sade jag, men sedan, vad vill du att jag ska göra, jag vill tillbaka som systemman, alltså det var den som slutformade systemet, ritade de här fyrkanterna och vad programmen skulle heta och alltihop det där, och i princip beskrev vad varje program skulle göra och så vidare och vilka krav och kravlistor och så vidare och även skrev till användare för det trivdes jag med, för som produktchef var jag ansvarig för ekonomin också, så att man fick ju sitta i kanske flera dagar i veckan och gå igenom vad som kostade och inte kostade. Och, i alla fall så, när jag kom tillbaka till oss så slutade den andre killen, så jag blev ensam i Eskilstuna så i princip så åkte jag ett helt år då emellan Västerås och Eskilstuna, varje dag, och då satt jag där på Lantbruksdata alltså och gjorde de förändringar för där fick jag möjligheten att ladda in några program direkt till deras dator. Jag kallade tillbaka det gamla programmet och gjorde de ändringar som erfordrades och tillbaka och testade, det kunde jag inte göra eftersom vi inte hade någon länk ifrån Västerås till Lantbruksdata, så det var ju praktiskt. Men på vintrarna var det inte så trevligt att köra i snömodden, men sedan, på våren -93 fick vi reda på nu skall allt läggas ned i Västerås, trots att vi var den enda avdelningen på hela Kommundata som gick med vinst, alltså. Vi gick med sju-åtta miljoner i vinst, det började alltså gå dåligt för Kommundata därför att AS400 hade kommit in i bilden. Tidigare var det ju så, vet du, att de gamla kamrererna de stod nästan med mössan i handen när man kom, därför att vi tog ju hand om allt ju, gjorde de fel så rättade vi till det åt dem, och så vidare. Jag hade mängder med program i min terminal och ringde telefonen och de sade, jag har skickat samma band två gånger, det är inga problem, jag fixar det och de tog mig fem-sex minuter att skriva om programmet och kalla tillbaka … sätta minus på en av filerna och skicka in det nya bandet istället, för då är det tillrättalagt. Och det där tog ju inte jag något betalt för, men det fick de ju reda på uppe i Stockholm så de sade att det minsta du debiterar är två timmar och jag tänkte, dom är inte kloka. Nå, i alla fall, våren -94 som allt skulle läggas ned utom försäljningsavdelningen, så vi var hundratrettio stycken och det vart då elva kvar.

Julia Peralta: En gång till.

Carl-Erik Franke-Blom: Hundratrettio var vi och elva stycken var kvar.

Julia Peralta: Och det var försäljningsavdelningen?

Carl-Erik Franke-Blom: Det var försäljningsavdelningen, konsulter, kan man väl kalla dem för och det innebar i praktiken det att, ja, då var jag klar med Eskilstuna och de hade fått allting de skulle ha, men de vart ju alldeles ensamma. Drätselchefen ringde mig, den här killen ifrån Eskilstuna kommun, och så sade han, ”du, kan du inte komma över och bli datachef hos oss?” Men då hade jag fått sitta och pendla till Eskilstuna varenda dag igen och då var jag ju lite till åren, kom ju upp till sextioårsåldern och det är ju inte så vidare trevligt att hålla på att pendla då. De erbjöd mig i princip en fantasilön, men jag sade nej, sade jag, tack, jag får inrikta mig på att blir arbetslös, det finns väl alltid något jobb jag kan göra. Jag hade diskbråck på tre nivåer, hela korsryggen och så jag kunde ju inte städa eller någonting i den stilen och något sådant där jobb. Men sedan på hösten -93, då small ryggen ordentligt, då låg jag inne på ortopeden i en och en halv, två veckor och då stod de väl med skalpellen såhär nära, men de sade nej, för det sitter så illa till, det sitter på insidan så de måste alltså gå igenom min mage, va, men det rättade till sig i alla fall, jag blev bättre, men jag vart sjukskriven hela hösten och hela våren -94, så att jag i princip gick inte tillbaka till arbetsplatsen. De andra fick ju jobba till första januari, från augusti så var jag sjukskriven i princip hela året ut. Sedan fick jag förtidspension i juli -94 och då var det ju inga bekymmer, en specialistläkare skrev, ”det finns ingen anledning till vidare sjukskrivning, han klarar inte av att ta något annat arbete, varför han har fått de sista diskbråcken beror på att han har haft ett stillasittande monotont arbete.” Det var ju att sitta programmera och skriva hela dagarna, så att jag fick förtidspension.

Julia Peralta: Hur gammal var du då, 60?

Carl-Erik Franke-Blom: Jag var 60 precis.

Julia Peralta: 60 precis, så fem år egentligen …

Carl-Erik Franke-Blom: Från 1/7-94 gick jag som förtidspensionär, men om du frågar mig om jag saknar det här livet så gör jag det faktiskt, jag saknar alltså den här tiden, den bästa tiden jag egentligen har upplevt, det var de där årena på Västerås Stad innan Kommundata köpte upp oss. Det var den tiden som är den roligaste delen i mitt arbetsliv, som jag säger. Och det beror nog på, så att säga, att inom kommunen rådde en väldigt bra, fin stämning för att jag, alltså, gjorde ju inte bara ekonomisystem, utan jag fick göra system åt andra avdelningar, åt byggnadskontoret, jag lade upp hela deras byggnadslovshandlingar, man måste ju lämna in ansökan om du skall ändra eller bygga en kåk, va, bygglov, va, jag gjorde ett bygglovssystem åt dem och åt Stadsbyggnadskontoret gjorde jag en gatuförteckning som via datorn kunde i princip lägga in var ledningarna, elledningarna och rören gick, avloppsrören och alltihop det där, va. Så det var inte bara ekonomi jag sysslade med, så att säga, så att jag kände i princip nästan, ja, inte alla, men många på, ja, kommunen, så att säga, och det var alltid väldigt trevligt mottagande. Jag har aldrig råkat ut för något tjafs, så att säga och det var inga konflikter på dataavdelningen heller, för det är man ju lite orolig för, så att säga, när det är så många, man har ansvaret för så många personer, men det var aldrig några problem.

Julia Peralta: Carl-Erik, när du kom till Västerås Stad, du säger Västerås Stad,
men det var Datacentralen, det hette så?

Carl-Erik Franke-Blom: Den hette på den tiden Kommunala Datacentralen Västerås, hette det. Så vi var ju en, alltså de hade väl samlat ihop då fjorton, tretton eller fjorton, jag kommer inte riktigt ihåg, olika kommuner. Det var i princip, det var ifrån Mora och Borlänge och alla de här kring Sala och alla där här kringliggande städerna och även

Landstinget körde vi åt på den tiden för de hade ingen egen datacentral, utan vi körde deras löner och ekonomisystem.

Julia Peralta: Ökade kundantalet under den tiden?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det gjorde det.

Julia Peralta: Successivt.

Carl-Erik Franke-Blom: Successivt, ja. Men vi var ju lite rädda, vet du, att ta på oss allt för mycket alltså, därför att i och med att du tar på dig mycket jobb eller mycket kunder så måste du ha mer personal och du måste ha större resurser, du måste ju ha folk som sitter i egna rum, du kan ju inte sätta två i samma rum för då stör de ju varandra och alltihop det där så att vi var tvungna att hålla en viss begränsning. Vi var ju begränsade utav den yta vi hade fått oss tilldelade utav kommunen, för att till sist så fick vi ju en hel byggnad då, så att säga, där man hade bunkern längst ned, där var drift-datacentralen, vet du, där fick ju bara vissa tillträde. Jag hade tillträde där då som produktchef, för ibland så hände det att de ringde och sade att ”du, det måste vara någonting som är tokigt,” då fick man ju springa ned och titta då, vad det var, det kan ju ha varit att de hade ställt till det eller att de hade kört in en fel programmodul eller någonting i den stilen så att då, avbryt direkt, va och så vidare. Men sedan var det ju, det var ju betong, inga fönster och pansarglas i hela huset och brandlarmena gick med jämna mellanrum, vet du, när vi hade flyttat in så vi fick stå därute och frysa. Ja, det var rena kaoset, vet du och så fick man jobba över de där timmarna då, men ändå var det trivsamt och det jag menar, det var samma gäng, samma lokaler och så kom Kommundata in så vart det förstört. Jag hade en, jag fick ju en chef över mig då, som när jag hade fått min hjärtinfarkt som gick in och stack kniven i ryggen på mig alltså.

Julia Peralta: Som skulle på något sätt representera Kommundata?

Carl-Erik Franke-Blom: Han skulle manövrera ut mig, va, därför att det vill ha en stockholmare in som produktchef här, det var hans avsikt och han var ju inte datakunnig alltså, men han var ekonom, alltså. Jag säger inga namn eller någonting, det har ingen betydelse. Så att första dagen, första timmen när jag kom efter sjukskrivningen, ned till datacentralen så kom de in allihop och berättade det, han hade gått runt då till alla, ”tycker inte ni?” och så vidare. Så de kom in till mig och talade om, ”vet du vad den uslingen har gjort?” Nej, hur kan jag veta det? Och så berättade dem då. Så att när de hade gått så tog jag telefonen och ringde upp, du kommer ned klockan 08.00 skall du vara på mitt rum. Han stod där klockan åtta och jag var inte tam i mun. Ja, jag trodde karlen höll på att börja gråta, vet du, om du inte gillar mig så skall du gå och säga det rakt i mitt ansikte, det accepterar jag, men kom inte och stick någon kniv i min rygg det skall du ha klart för dig, sade jag åt honom och han förstod väl hur illa han hade …

Julia Peralta: …Burit sig åt, bad han om ursäkt eller?

Carl-Erik Franke-Blom:…Ja, jo det gjorde han, han sade, ”Det var nog lite förilat av mig”, sade han. Men, det var det att han var kompis med den där killen, det här visste jag om förut förstår du, för det var en som ringde upp ifrån Älvsjö och berättade för mig att, ”du, det är en kompis till honom som man vill ha dit för han, de har lite svårt att placera honom.” Så jag visste ju om det, va. Det fick han ju också höra, om du skall placera kompisar lite här och var så får du se upp lite bättre i framtiden. Men så var det.

Julia Peralta: Det var så det började egentligen med Kommundata, detbörjade direkt med en konflikt, om man säger så?

Carl-Erik Franke-Blom: Det gjorde det, vet du. Det där är, ja, då hade det ju gått en tid men jag märkte ju, så att säga, att han hade avdelats alltså, i princip, till hela Västerås. Han var alltså chef för allting som skedde i hela vår grupp, både vad gällde elsystem och barnbidrag och alltihop det där och ekonomi så han var ju den högste chefen då, kan man säga, för det här. Men, han satt ju inte här, utan han satt uppe i Älvsjö, för han nekade att åka hit eller vara här och ha en chef som man ibland måste ta upp vissa saker med, fatta snabba beslut och så vidare, då ringer de, nej, han är på tjänsteresa, han är på semester, vad fan gör man då? Så jag märkte ju på dem som jobbade i min grupp, alltså, att de började reagera och sade, istället för att säga namn och sådant, ”den fan”, hörde man då istället, kan de inte sätta dit någon här istället, då sitter nån så man kan gå och prata med dem när man behöver det. Och då började den här splittringen och så vidare. Jag var ju ofta uppe i Älvsjö då. Jag märkte ju, så att säga, att de tittade lite snett på en sådär, men, jag vet ju sedan när jag hade gått i pension så ringde de ju några gånger från Eskilstuna, ”du”, sade han, ”hur gör vi, får vi ta din tid, har du chans att komma hit?” Men jag är så dålig i ryggen så jag kan inte köra bil, jag vågar alltså inte, ja, men, ta en taxi då, men jag sade, jag kan ju knappt sitta för jösse namn utan det enda jag kunde det var att gå och ligga, vet du. Och jag går ju fortfarande på starka tabletter då, så att säga. Men nu är det inget, nu trivs man, man är ju pensionär.

Julia Peralta: Men Carl-Erik alltså, när exakt, kommer du ihåg, kom Kommundata in i bilden?

Carl-Erik Franke-Blom: Nej, det är det jag inte riktigt kommer ihåg, men det måste alltså ha varit på, -82 någonting, tror jag.

Julia Peralta: I början på 80-talet?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det var det.

Julia Peralta: Men Kommundata hade funnits ett tag innan de …?

Carl-Erik Franke-Blom: De fanns före oss. De fanns betydligt före oss. Jag tror de började sin dataverksamhet i princip, tippar jag, tio år före innan vi startade.

Julia Peralta: När startade ni? När startade Västerås?

Carl-Erik Franke-Blom: Västerås startade 1956 med sin hålkortsverksamhet och då körde de bara åt kommunen, alltså, men sedan växte ju det här, så att säga, idén om att man skulle göra en lokal datacentral till de närliggande kommunerna, så att säga, och där var ju Landstinget också inbjudna då och de nappade.

Julia Peralta: Västerås Landsting då?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, just det och de nappade ju på det, vet du, så att, det var väl så det byggdes upp, så att säga. Så jag kom ju in då fem år, kan man säga, efter det där.

Julia Peralta: Att det hade satts igång?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, just det.

Julia Peralta: Men, Carl-Erik, men det var något speciellt med Västerås Datcetral från Kommundatas sida sett?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja men vi var ju en konkurrent.

Julia Peralta: Och sedan är man, när man väl köpte så var det ändå fortfarande en viss respekt?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja det var konkurrens alltså. Ja, jag vet inte vad man skall kalla det för, alltså. Jag skulle säga att, jag tror att det blev rena chocken för dem i Stockholm när de fick veta att Kommundata hade köpt upp oss, va, därför att de såg oss som en konkurrent, men vi var för små, men kommer vi in i familjen då är ju risken, så att säga, att de börjar titta, att de högre cheferna börjar titta på vilka system som de har, är de bättre än de vi har och så vidare, då kom ju det här konkurrensen med i bilden och konkurrens är inte fel, felet är ju det att det var en åtta, tio stycken som satt och pinkade in sina revir och inte släppte en tum på, istället för att samarbeta, så att säga, för att gå vidare plus att de alltså hade sina mjölkkossor som gav intäkter, men man kom inte underfund med att kunderna, de gamla kamrererna hade ju utbytts utav unga, välutbildade kamrerer som krävde att det här sköter vi själva. Och det var AS400 det, för jag var uppe på Kommundata då och talade för att vi skulle utveckla ett ekonomisystem i AS400, men fick absolut nobben. De ville inte ens höra talas om det och det var alltså tre år före, innan. Hade vi fått gjort det, vet du, det verkade, så att säga, som om, när vi vart uppköpta, så att säga, så var man totalt ointresserad utav vad som hände i Västerås. Det fick i princip knalla vidare, vi fick inga nya rutiner, allting tilldelades, så att säga, Älvsjö, va, fast det då var krav på att det skulle, för vi hade ju alltså delsystem i det här EDIT-systemet där man kunde göra bokföring mellan åren, det hade de inte i Stockholm. Vi hade momsredovisning, det hade de inte i Stockholm. Jag erbjöd dem färdiga paket som ni kan stoppa in, nej, då satt de och utvecklade i Norrköping eller i Älvsjö istället, precis samma sak och du förstår att det kostade pengar, när det är fem årsarbetare som skall sitta och göra det och då går det ju åt bara ett håll och det är ju nedåt, va. Sedan då inte ha en stark direktör för att sätta de här, ja, småpåvarna, så att säga, på plats, va, då faller ju korthuset ganska snabbt. Men nu finns ju inte Kommundata kvar heller.

Julia Peralta: Det är Tieto Enator idag?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, jag tror att Enator har sålt den kommunala delen vidare också. Vissa delar har de ju kvar för att det fanns någonting som hette Landstingsdata också och det köpte ju Kommundata in också och då hade ju Kommundata sjukvårdssystem och så hade Landstingsdata, ja, det är skrattretande, alltså.

Julia Peralta: Men, Carl-Erik, om du kommer ihåg den tiden, det pratades antagligen om andra datacentraler, det fanns ju andra datacentraler, Malmö hade en egen datacentral och Stockholm och även i Växjö och i Gävle, var det något speciellt med Västerås eller fungerade det ungefär som alla andra datacentraler?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det gjorde det, problemet var att Stockholm körde ju åt Stockholm, Gävle körde åt Gävle, Västerås körde åt fjorton andra.

Julia Peralta: Det var det som skiljde Västerås åt lite grand att det fanns många som hade kommun …?

Carl-Erik Franke-Blom: Just det, vi var serviceorgan till flera än åt Västerås kommun. Gävle hade ju en väldigt fin datacentral, va, men de körde bara åt Gävle, vet du. Det var det som var skillnaden därför kunde de, när Kommundata kom till oss första gången, nej tack, vi har det bra som vi har det, för de hade ju byggt upp en organisation som fungerade väl i Gävle och i Stockholm hade ju, jag var flera gånger på Stockholms central för vi var där vid några tillfällen och lånade maskiner när vår gick sönder, just när det var barnbidrag som skulle köras ut, där stod vi.

Julia Peralta: Solna, va?

Carl-Erik Franke-Blom: I Solna, ja, stämmer bra det. Och det var jättetrevligt folk, var det där, och de hjälpte oss på alla möjliga sätt så att det var inga problem, så vi körde ned alla program och tog med oss upp och så körde de in i sina sedan på dagen. Så på natten körde vi, när de inte körde på natten, då körde vi hela natten. Sedan, på morgonen åkte vi hem igen. Det fungerade väl och det konstiga var, vet du, att likadant gjorde vi, alltså, åt andra hållet. Vi hjälpte ju varandra alltså, vissa andra kommuner då som hade egna datacentraler. Jag undrar om inte Gävle vid ett tillfälle var nere hos oss och lånade datorn och då var det så lyckligtvis att vi hade kört färdigt för de ville komma på fredagen och vi sade, du kan komma redan på torsdag kväll om ni vill, ni får ha den till måndag morgon. Så att de fick göra det där själva, driftpersonal var ju kvar då. Jag vet att jag åkte ned med jämna mellanrum om det skulle vara något systemproblem. Systemchefen var och åkte emellan och de hade jourtelefoner, jag gick ju jour hela nätterna, vet du. Jag hade ständigt jour, alla dagar, vet du. Så de ringde lördag kväll till mig, klockan var väl halv ett på natten och vi hade haft främmande här, jag undrar om det inte var kräftskiva eller någonting i den stilen, och jag var ju inte nykter så det var ju bara att ringa efter en taxi och åka ned, vet du, och det är ju inte så lämpligt, vet du, men det fixade sig ju, för det var inga större problem. Nej, utan den stannade och vi körde om från början, det är som datorer och på den tiden fanns det inte nallar, vet du, utan man hade sökare på sig som pep till, va och sedan fick man försöka få tag i närmaste telefon. Så när jag var på semester hade jag sökaren på mig, det pep när vi var nere i Falsterbo, frugan och jag.

Julia Peralta: Carl-Erik, kommer du ihåg vad det var för produkter, vad det var för varor ni erbjöd, det var ekonomisystem, det var administration?

Carl-Erik Franke-Blom: Det var ekonomi, elsystem, barnbidrag, bibliotekstjänst, nu skall vi se, vad var det mer nu? Tekniska avdelningen alltså, det gäller alltså byggnadslov och ja, sådana där grejor, va, som har med tekniska avdelningar att göra, nu skall vi se, vad var det mer? Ja och så löner förstås.

Julia Peralta: Ekonomi, administration?

Carl-Erik Franke-Blom: Lönesystem, vi hade eget lönesystem.

Julia Peralta: Om man pratar lite grand om tekniken, i princip sedan du började jobba, så kom du i kontakt med den nya tekniken med hålkortsystemet och sådant där, men kommer du ihåg hur man resonerade i samhället om den här tekniken, var det positivt eller?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det första stället var ju Tuppen. Arbetarna, de kollade sina lönebesked, på den tiden, vet du, så stoppades ju lönen in i påsar, vet du, och så gick förmannen och delade ut den med en sådan här remsa eller löneremsa i. Och de var väldigt kritiska till att börja med, det hörde jag, därför att jag spelade fotboll i Korpen, och då var det ju med killar som jobbade på fabriken och där så fick jag ju i princip då höra, det blev ju skoj då och så vidare, men se till att jag fått rätt lön för vi fick skriva det, och nej, men sedan det där släppte ju egentligen ganska snabbt, tror jag, så på ett par år så hörde man ingenting, så att säga och mig veterligen så inträffade ingenting på Tuppen som vi hamnade i tidningen och ingenting på Västerås Stad, heller, och inte på Andelsslakteriet, heller hörde man mer än gnället ifrån bönderna.

Julia Peralta: Ja just det, de skulle få betalt på en gång?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, jag förstår inte för jag menar de levererade ju djuren då på måndagen så skulle de ha pengarna på fredagen då, och du vet att det var ju inte lite djur som kom in, ja, det skulle ju inte ha djuret som sådant utan de skulle alltså när djuret var styckat och klart, ungefär, då gick det in, det var ju det priset de fick tillbaka, och det är ju ganska givet, därför huvud och horn och så vidare på en ko, det får de ju inte betalt för, utan det var ju det rena köttet, va. Men jag förstår inte varför de skulle ha ersättningen så snabbt. Jag såg dem som bortskämda barnungar helt enkelt. Så var det, men det var ju livsfarligt nästan att jobba där, vet du, för att jag började klockan sex då hade de tappat två stutar, de hade hoppat över där man körde in till en brygga och sedan hade två stutar hoppat över så när jag kom vägen ifrån vakten och upp till kontoret, där jag skulle gå in, kommer det en stut farande, men han vart väl lika rädd som jag och jag in genom dörren, men han kom med full fart och körde horn och huvud rakt igenom. Det var så att glaset, det bara for omkring, vet du, så att det var mycket roligt också, man skall inte klaga alldeles för mycket.

Julia Peralta: Men om man pratar om kommunen då, användarna, det var ju både folk som jobbade med administration och ute i kommunerna med också socialsekreterare, var det några som var mindre positiva?

Carl-Erik Franke-Blom: Nej.

Julia Peralta: Alla var glada?

Carl-Erik Franke-Blom: Jag hörde aldrig någon. Vi satt ju åt i samma matsal, man gjorde ju så och man fick ju aldrig samma bord, utan man blev ju alltid beblandad, så att säga, utav social- eller lönekontor, och så vidare, det pratades ju hejvilt till höger och vänster om vad som hade hänt och sådär, men aldrig hörde jag att någon liksom var kritisk mot mig eller, ”vad sysslar ni med där nere på datacentralen?”, aldrig något sådant, utan det var, jag tror att det där byggde på ett ömsesidigt förtroende och sedan var vi nog väldigt försiktiga med, så att säga, att blåsa ut eller blåsa i det stora hornet eller blåsa upp allting för stort från början, utan liksom man började att bearbeta folk väldigt tidigt därför att data upplevdes ju som ett hot, därför att tänk om det kommer en dator, då försvinner ju mitt arbete.

Julia Peralta: Mitt jobb?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, och där fick man ju börja med att tala om att data är ju alltså ett hjälpmedel. Det visade sig i förlängningen att det behövdes ju mer människor

än vad det gjorde innan de fick hjälp med datorer och då vände det ju på en gång, ”det här var ju bra, nu slipper jag ju sitta å skriva det här, nu kommer det ju på en bildskärm eller kommer ut på ett papper klart och färdigt”, så att det där vände nog väldigt snabbt, men jag tror det där var nog före min tid på kommunen för att jag hörde aldrig någonting, så att säga, om att någon var avogt inställd emot det hela men just när man introducerade ett nytt system så var det väldigt viktigt att man bearbetade folk före införandet av nytt system.

Julia Peralta: Förankra det?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, just det, att man liksom talade om att man kunde underlätta för er, så slipper ni jobb som inte är så intressanta istället för att hålla på med betydligt intressantare arbetsuppgifter och då väcktes ju naturligtvis den där nyfikenheten. Om man får folk nyfikna så kan man börja att gå liksom lite vidare och så är det väldigt viktigt att få med dem, vet du, hur man kallar på dem och frågar, vad vill du egentligen ha utav det här systemet, där var vår styrka i Västerås. Det gjorde aldrig Älvsjö, de gjorde system och sade varsågod! och kunderna, vet du, alla var ju så olika, tänk dig lilla Sala i förhållande till Lund eller Malmö, lilla Sala, de behövde ju en liten Folkvagn medan Malmö behövde ju en Mercedes, men de får ju samma system och betalar alltså därefter.

Julia Peralta: Men jag tänkte på de här systemen, att man skulle koda till exempel, och sådant där och varför skall en socialsekreterarna som jobbade mot de här grupperna som behövde stöd av olika slag, reagerade de aldrig på, ”men hur skall man koda på det här sättet?”, ”man skall inte koda den här”.

Carl-Erik Franke-Blom: Nej, de gjorde inte det därför att för det första vad det gäller socialen så är det ju väldigt viktigt, så att säga, att varje person har en kod som bara den personen får använda och det där, det fanns ju en säkerhetschef och säkerhetsprogrammerare, så att säga, som såg till att det fungerade, att ingen annan kunde gå in och titta på socialsekreterarens, ja, klienter. Det var ju oerhört viktigt och likadant, så att säga, det fanns ju i varenda system så att varje användare hade sin kod och det upplevde de, tror jag, som positivt. Det hörde jag faktiskt, därför att hände det någonting så kunde de ju inte gå och säga att det var hon eller det var han som, för det gick att titta på att den där koden har utfört det här och sedan var det inte mycket mer snack om det, va, men en sådan här sak som hände ute på bygden, det fick de klara upp själva, men jag menar, det fanns ju, det var ju likadant hos oss lokalt. Jag hade ju en kod för mig, jag hade ju i princip möjligheter att gå in och titta varsomhelst, va, men min medarbetare, de jag hade i gruppen, han hade ju bara sitt ansvarsområde, han hade bara koder till det han ansvarade för och var det, så att säga, att de behövde titta på varandra för att lösa en uppgift så fick de komma in till mig och få tillåtelse, ja, det är fullt okej bara ni är överens. Problemet var ju om någonting var tvunget att bli klart och personen i fråga var allvarligt sjuk, va, och blev borta kanske ett par månader, va, vad gör man då?, men då måste man ju liksom ha reda på, jag visste ju alla koderna, och sedan gällde det ju, så att säga, då ändrade du koden så du får tillfälligt använda den där koden och gå in.

Julia Peralta: Carl-Erik, och det här med arbetsmiljö, jag har förstått att det var en, till exempel, mycket snack om skärmarna, till exempel, att det var …

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, jodå, på den tiden när man kom in och jag var programmerare och sedan, 70-talet, fortfarande, då var det ju så att då hade man i kommunen redan tillsatt folk i princip och det var ju läkare med företagshälsovård och de, jag vet det var

flera gånger, var de uppe hos mig och kollade att jag satt ordentligt eller att jag satt riktigt att jag hade rätt stol så jag fick en annan stol, dyr stol, nytt skrivbord som jag kunde i princip då höja och sänka, terminalbordet var helt anpassat efter det behov jag hade för ryggens skull.

Julia Peralta: Så Västerås var tidiga med …?

Carl-Erik Franke-Blom: De var väldigt tidiga med det där, därför att de såg en person på arbetet är bättre än en som är sjuk och det där styrdes nog utav de där två företagsläkarna som var, så att säga.

Julia Peralta: Så det blev aldrig så mycket snack om de där farorna med …?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, nog .

Julia Peralta: Från facket, tänker jag, liksom till exempel?

Carl-Erik Franke-Blom: Nej, ja, facket var ju inblandad i, men de kom ju med jämna mellanrum då och frågade om vi hade någonting att anföra. Nej, men, så att säga, du vet att data fordrar ju så mycket, det fordrar en jämn temperatur och det var ju bra, därför det var ju lika varmt eller kallt, så att säga, på sommaren som vintern. Det skulle vara dammfritt, så att man behövde ju inte tänka på sådana saker att det for omkring en massa dammtussar, utan städningen var ju väldigt noga. Vi hade två städerskor, vet du, som i princip gick igenom hela datacentralen dagligen.

Julia Peralta: De var kvinnor, som städade?

Carl-Erik Franke-Blom: Nej det var en man och en kvinna, det var från samma familj, de hade redan börjat komma då, invandrarna så att …?

Julia Peralta: Jaha, det var invandrare?

Carl-Erik Franke-Blom: Jag tror det var en överenskommelse, jag vet inte det där, för det där gick ju utanför min kunskap, men jag tror att arbetsförmedlingen, så att säga, mer eller mindre försökte få kommunen att anställa invandrare för att dels komma ifrån sociala kostnader, det är ju bättre att folk jobbade, och det fanns ju tokjönsar överallt, det hörde jag ju, även om det inte fanns på hålkortsavdelningen, det märke jag inte, men vi hade en kille, men den bad jag ta hatten, eller mössan å gå, för att vi tog hit en mörk kille som var invandrare och en kille hade en hund och invandraren var ju så hundrädd så och jag kom precis då, så jag såg det, vet du, han bussade ju hunden på killen, jag trodde han skulle fara upp i taket och så jag sade åt han bara, du kan ta din mössa och gå, vi skickar din lön, sade jag. Sedan kom ju drätselchefen så jag sade, du, jag har avskedat honom beroende på att det här var ju jävla mobbning och det tolererar jag inte. ”Nej, det är helt rätt”, sade han, och han skrev på papperen direkt och facket kom ju ned och bråkade och jag sade, bråka inte med mig för då kommer jag att bråka, ta upp det här på högre instans, sade jag, killen är dum, samma kille hittade på en massa jävla tokigheter sedan efteråt också, så det där utraderades. Ja, han var lite knäpp. Han jobbade inte på själva driften, utan han var på efterbehandlingen som vikarie.

Julia Peralta: Det var den här invandrarkillen som hade hunden, alltså?

Carl-Erik Franke-Blom: Nej, det var den andra som bussade …

Julia Peralta: Det var den andra som …

Carl-Erik Franke-Blom: … som bussade hunden på honom.

Julia Peralta: … på honom?

Carl-Erik Franke-Blom: ...Jag kom just i korridoren när han bussadehunden på killen och eftersom hålkortschefen hade semester, därför var han under mitt ansvarsområde så att …

Julia Peralta: … det var därför du tog det här ansvaret och avskedade honom?

Carl-Erik Franke-Blom: Jag vart ju vansinnig, när jag blir arg blir jag svart i ögonen, det var inte mycket att orda om, nej, han sade ingenting, men han vände sig till facket då och de var ju nere, naturligtvis, hos mig och diskuterade det här, men jag sade ju som det var, så att jag gick in till drätselchefen och sade att du får komma in här nu för nu är facket här angående, ”ja, ja, jag kommer på en gång”, sade han, då satt bägge två och han dunkade näven i bordet och sade, ”vi tolererar inte någon mobbning på det här stället, det skall ni ha klart för er, fack eller icke fack, punkt slut”, det tog tre minuter sedan så …

Julia Peralta: Var det över?

Carl-Erik Franke-Blom: Nej, men det var en styrka att ha högsta chefen med sig, jag kunde gå in till drätselchefen, hörru du” och så vidare, han sade, ”du” till alla, vet du, och det var naturligtvis en styrka och behövde jag hjälp någonstans gick jag bara in till den personen och frågade och sade, hörru du och har det hänt någonting, ja, då gick man direkt till den personen och sade ifrån, det är så det skall fungera.

Julia Peralta: Är det någonting som jag inte har frågat dig om som du skulle vilja berätta?

Carl-Erik Franke-Blom: Jag vet inte, jag tycker jag har berättat allt om datalivet här, nej, jag ångrar inte på en sekund det yrkesval, gudskelov att jag inte blev lärare som min …

Julia Peralta: Som dina föräldrar ville?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja visst, de ville ju det, vet du, men jag hade ju inte det minsta intresse utav det där, ja det berodde på att halva min släkt är ju …

Julia Peralta: Lärare?

Carl-Erik Franke-Blom: och det är klart att det skulle ju fortsätta i samma anda, men jag sade till min pappa, då kan jag lika bli försäljare för det är ju varenda en i Franke-Blom-släkten. Nej, de kom väl underfund med det där så att … Både min farfar och pappa jobbade ju på Tuppen, de var försäljare där då, så att de kom väl in och frågade, jag hade en chef när jag började som hålkortselev och då kom ju pappa in och sade, ”han

sköter sig väl grabben, annars får du säga åt mig", men då sade han, "gå ut med dig", sade han, "och sköt dig själv". Så det var mycket kul, så att 1959, vi gifte oss ju 1959, 18 april, jag var ju nygift när jag kom till Västerås, värsta var ju att få tag i lägenhet, vet du, ja, det är ju likadant som det är nu, men jag hade ju som krav då, så att säga, att skall jag flytta till Västerås så skall jag ha lägenhet, Andelsslakteriet fixade en sådan här bostadsrätt, hette det, på Riksbyggen på Norrbygatan och då fick jag låna, vet du, man hade ju inga pengar, man hade ju löner som var, som hålkortselev hade jag hundra kronor i månaden och när jag slutade som hålkortschef då var jag erbjuden femtonhundra kronor på Tuppen och det var alltså 1959, det är klart, det är några år sedan. Och när jag kom till Andelsslakteriet då hade jag väl, vad var det, jag tror det var tolvhundra kronor i månaden och de ökade då -63, jag tog tvåtusentrehundra, men sedan rann ju lönerna iväg. Men du vet det var andra tider, jag tror det kostade tjugofem öre att åka buss in till staden och det var ju en väldans skillnad mot nu, nu kostar det tjugofem.

Julia Peralta: Ja, det är vansinniga priser nu, på kollektivtrafiken. Men Carl-Erik du är ju liksom självlärd?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det kan man säga. Nej, men jag tror att det berodde på, så att säga, att för det första är jag intresserad utav sådant som var tekniskt. Men innan jag kom in på hålkort visste jag ju inte ett dugg. Då var det ju bara en som kom ned till verkstaden och sade att du skall börja första januari på hålkort, jag visste inte ens vad det var, men teknik och sådant där har ju alltid intresserat mig och jag är nyfiken på allt, vet du. Och jag har så mycket hobbies så frugan blir ju alldeles galen på mig. Jag har ett eget rum, ja, hobbyrum, säger jag. Vi är med i Västerås Amatörgeologiska Sällskap så jag har ju varit amatörgeolog och hållit på i nästan trettio år med det, men nu går det inte längre. Jag börjar bli gammal och sådär och så dålig rygg så nu är det frimärken och mynt och allting sådant där, måste ha någonting att göra, vet du och så nu är det så bra när min fru har pension så vi kan gå ut och gå, vi går ju en och en halv timme varje morgon, oavsett väder, oavsett om det är trettio grader kallt eller trettio grader varmt.

Julia Peralta: Det är bra för din rygg?

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det värsta nu är att ligga, jag har ont på morgonen, då tar jag en tablett och sedan väntar vi en halvtimme och så går vi ut och går.

Julia Peralta: Jaha, jag får tacka så jättemycket.

Carl-Erik Franke-Blom: Ja, det var så lite så. Hoppas ni får användning utav det.